

Рейтинговий звіт PRKP 002-031 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування	АТ «Ідея Банк»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг
	за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	новлення
Дата визначення:	24.01.2008 р.
Дата оновлення:	21.02.2023 р.
Кредитний рейтинг:	uaAA (Контрольний список)
Прогноз:	негативний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє вимірюти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використувало фінансову звітність АТ «Ідея Банк» за 2021–2022 рр., а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтуються на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Рейтингове агентство не проводить аудиторської перевірки наданої клієнтом інформації.

Положення звіту щодо тенденцій розвитку ринків, на яких працює клієнт, та ризиків, притаманних цим ринкам, ґрунтуються на ринкових умовах і чинниках, що діяли на момент написання звіту.

Рейтинговий звіт не є рекомендацією щодо купівлі або продажу цінних паперів. ТОВ «Кредит-Рейтинг» не несе відповідальності за результати кредитних, інвестиційних або господарських рішень третіх осіб, прийнятих виключно на основі інформації звіту.

Деякі кількісні дані, що аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим, значення певних показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaAA характеризується ДУЖЕ ВИСОКОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.

Знаки «+» та «-» позначають проміжний рейтинговий рівень відносно основного рівня.

Негативний прогноз вказує на можливість зниження рейтингу протягом року при збереженні негативних тенденцій і реалізації поточних ризиків.

Внесення рейтингу до Контрольного списку означає, що агентство розглядає питання про зміну рейтингу у зв'язку з подіями або тенденціями, що розвиваються, і які можуть істотно вплинути на кредитоспроможність власника цього рейтингу.

Рейтингова історія

Історія кредитного рейтингу АТ «Ідея Банк»

Дата	24.01.2008	06.09.2011	27.08.2013	17.03.2017	23.03.2018	21.02.2020	28.02.2022	21.02.2023
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB+	uaA	uaA+	uaAA-	uaAA	uaAA	uaAA
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	негативний	негативний
Рейтингова дія	визначення	підвищення	підвищення	підвищення	підвищення	підвищення	підтвердження зі зміною прогнозу та внесенням до Контрольного списку	підтвердження зі збереженням у Контрольному списку

Рівень кредитного рейтингу АТ «Ідея Банк» підтримується:

- диверсифікацією ресурсної бази за основними кредиторами;
- диверсифікацією кредитного портфеля за основними позичальниками;
- прийнятною валютною структурою ресурсної бази та клієнтського кредитного портфеля;
- диверсифікацією коштів суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності;
- високою ефективністю діяльності.

Рівень кредитного рейтингу АТ «Ідея Банк» обмежується:

- діяльністю у високоризиковому сегменті споживчого кредитування;
- залежністю від коштів фізичних осіб в умовах конкуренції на фінансовому ринку відносно залучення ресурсної бази на тлі складної ситуації в країні;
- активними військовими діями на території України, що негативно впливають на економічний стан країни та її фінансову стабільність, і як наслідок, з високою вірогідністю можуть привести до погіршення показників діяльності Банку.

Резюме

Акціонерне товариство «Ідея Банк» (далі – АТ «Ідея Банк» або Банк) працює на банківському ринку України з 1991 року. АТ «Ідея Банк» розташовано за адресою: 79008, м. Львів, вул. Валова, 11.

Діяльність Банку ґрунтується на чинному законодавстві та ліцензіях.

АТ «Ідея Банк» має статус банку з іноземним капіталом та статус ощадного, перебуває у переліку банків-агентів, підключених до Автоматизованої системи виплат Фонду гарантування вкладів фізичних осіб по виплатах неплатоспроможних банків.

У 2007 році Банк було придбано польською фінансовою групою «Getin Holding». Пряма участь Getin Holding S.A. у статутному капіталі АТ «Ідея Банк» станом на 1 січня 2023 року становила 100%. 10 листопада 2021 року між АТ «ПУМБ» та Getin Holding S.A. було підписано договір щодо купівлі-продажу 100% акцій АТ «Ідея Банк». За наслідками виконання зазначененої угоди АТ «ПУМБ» мав стати прямим власником 100% простих іменних акцій АТ «Ідея Банк», проте угоду було розірвано. Getin Holding відмовився від продажу АТ «Ідея Банк» через війну.

АТ «Ідея Банк» планомірно розвиває модель роздрібного бізнесу. Спираючись на кращий світовий досвід і практики Банк значну увагу приділяє цілому комплексу питань, що мають прямий вплив на ефективність і доходність бізнесу в цілому. Наразі Банк зосередився на напрямах, пов’язаних із організацією якісного операційного процесу, впровадженням нових і сучасних ІТ-платформ, розвитком сервісу, підвищенням якості обслуговування тощо.

Банк стає більш технологічним та конкурентним. Концепція роздрібного бізнесу АТ «Ідея Банк» будується на новому підході, за яким клієнт та його актуальні потреби визначають пропозицію. Картковий бізнес АТ «Ідея Банк» розвиває у співпраці з МПС VISA (асоційований член з 2011 року) та Master-Card (асоційований член з 2016 року). У 2020 році Банк запропонував клієнтам новий рівень банкінгу – сучасний цифровий банк О.Банк⁵. Крім того, власники карток отримали можливість оплачувати покупки та послуги за допомогою смартфонів з NFC, а також онлайн через сервіс Google Pay, а за допомогою iPhone SE, iPhone 6 і більш нових моделей, iPad, Mac та Apple Watch – через сервіс Apple Pay.

У 2021 році АТ «Ідея Банк» увійшов до переліку банків, уповноважених виплачувати пенсії, клієнти отримали можливість користуватися послугами кас мережі відділень за допомогою ID-картки та закордонного біометричного паспорту у мобільному застосунку Дія.

Регіональна мережа Банку станом на початок поточного року була представлена 71 діючим відділенням. Найбільшу кількість точок продажів (44 відділення) зосереджено в Івано-Франківській, Дніпропетровській і Львівській областях та в

⁵ <https://obank.com.ua/>

м. Києві. Відділення є повноправними представниками Банку у регіонах, провідниками єдиної банківської стратегії розвитку, засобом своєчасного оперативного обслуговування клієнтів, а також додаткового залучення та ефективного розміщення фінансових ресурсів. В умовах воєнного стану Банк забезпечує роботу регіональної мережі в безперебійному режимі за умов відсутності загрози життю та здоров'ю населення. Банк є учасником POWER BANKING – об'єднаної мережі відділень банків, які будуть працювати під час блекауту. Крім того, у відділеннях мережі POWER BANKING запроваджено так званий «банкоматний національний роумінг», який передбачає можливість у банкоматі будь-якого банку мережі зняти збільшену суму готівки.

АТ «Ідея Банк» у своїй діяльності орієнтується на обслуговування приватних осіб, проте надає широкий спектр послуг і корпоративним клієнтам.

Активні операції фондується клієнтськими коштами та власним капіталом. Нарощення обсягу останнього відбувалося як за рахунок ефективної діяльності фінансової установи, так і за рахунок зовнішніх джерел (у 2021 році було збільшено обсяг статутного капіталу на 24,33 млн. грн.⁶). Банк спрямовував кошти на формування резервного фонду та сплачував дивіденди акціонерам. Починаючи з серпня минулого року тиск на обсяг власних коштів чинив суттєвий обсяг відрахувань на формування резервів під очікувані збитки від наслідків військових дій, що тривають на території України. Якість власного капіталу АТ «Ідея Банк» задовільна, рівень капіталізації прийнятний. За результатами оцінки стійкості банку, проведеної НБУ в 2021 році на основі балансу АТ «Ідея Банк», потреби в капіталі за базовим та несприятливим макроекономічними сценаріями Банк не мав. Разом з тим, не виключено, що формування резервів на покриття збитків від зменшення корисності активів, зумовлене погіршенням фінансового стану позичальників, на яких суттєвий негативний вплив чинять військові дії, і надалі чинитиме тиск на показники капіталізації. Структура регулятивного капіталу дозволяє підвищити рівень капіталізації за рахунок залучення коштів на умовах субординованого боргу.

Основною складовою ресурсної бази АТ «Ідея Банк» протягом аналізованого періоду були кошти клієнтів. Останні розміщують кошти переважно на строковій основі та в національній валюті. Депозитному портфелю притаманна добра диверсифікація за основними вкладниками, а портфелю коштів суб'єктів господарювання – задовільна диверсифікація за видами економічної діяльності.

Після початку воєнних дій на території України, з метою підтримки ліквідності, у березні 2022 року Банк залучав кредит рефінансування від НБУ. Зобов'язання перед регулятором в повному обсязі було виконано достроково в квітні минулого року.

Крім того, Банк залучав кошти у ВКВ шляхом розміщення ощадних (депозитних) сертифікатів, проте їх обсяг був незначний. У ІІ півріччі 2021 року кошти було повернуто в повному обсязі.

⁶ крім того, емісійні різниці становили 75,67 млн. грн., тобто за рахунок зовнішніх джерел обсяг власних коштів збільшився на 100 млн. грн.

Ресурсна база диверсифікована за основними кредиторами. Разом з тим, основне джерело залучення коштів – приватні клієнти. Стійка залежність Банку від коштів фізичних осіб (протягом аналізованого періоду формували 54–61% пасивів) підвищує чутливість до впливу негативної, у т. ч. неперевіrenoї інформації. Якість ресурсної бази АТ «Ідея Банк» задовільна.

Кредитний портфель клієнтів залишається основною складовою активів. У його структурі за валютою кредитування переважають кредити у національній валюті, а за цільовим призначенням – кредити в поточну діяльність. Клієнтський кредитний портфель добре диверсифікований за основними позичальниками. Разом з тим, чутливість Банку до кредитного ризику підвищує структура забезпечення клієнтського кредитного портфеля (суттєвий обсяг бланкової заборгованості). Кредитному портфелю суб'єктів господарювання притаманна концентрація за видами економічної діяльності. Разом з тим, зважаючи на його незначний обсяг, остання ризику не несе.

Карантинні обмеження, запроваджені у березні 2020 року з метою недопущення поширення пандемії коронавірусу (COVID-19), негативно впливали на якість обслуговування кредитів. Працівниками юридичної та інших служб на постійній основі проводиться робота щодо примусового стягнення проблемної заборгованості. Виходячи з фінансових можливостей позичальників, у II півріччі 2020 року було реструктуризовано кредитів на суму 18,84 млн. грн., у 2021 році – на суму 32,69 млн. грн. Незважаючи на зазначене, а також на списання й переуступку певного обсягу проблемної заборгованості, питома вага 10 класу заборгованості юридичних осіб та 5 класу заборгованості фізичних осіб станом на початок 2022 року становила 40,25%.

Активні військові дії негативно позначилися на платоспроможності значної кількості позичальників. Незважаючи на те, що впродовж минулого року Банком було списано проблемної заборгованості щонайменше на 543 млн. грн., питома вага 10 класу заборгованості юридичних осіб та 5 класу заборгованості фізичних осіб зросла більше ніж на 23 в. п. та станом на 1 січня 2023 року становила 64,04%. Зважаючи на зазначене, на формування резервів під очікувані збитки було спрямовано 2 585,39 млн. грн. Станом на 01.01.2023 р. клієнтський кредитний портфель покривався сформованими резервами на 65,42%, проти 44,55% станом на 01.01.2022 р.

Здатність Банку формувати резерви підтримується високими показниками ефективності діяльності проте, зважаючи на активні військові дії в країні, не виключено, що обсяг сформованих резервів може виявитися недостатнім для покриття ймовірних втрат. Агентство також не виключає, що доформування резервів чинитиме тиск на обсяг власних коштів.

Якість портфеля цінних паперів висока.

Високоліквідні активи підтримуються в обсязі, достатньому для обслуговування клієнтів та виконання власних зобов’язань Банку. Станом на початок поточного року основними складовими високоліквідних активів були депозитні сертифікати НБУ й ОВДП у ВКБ та кошти на кореспондентських рахунках, відкритих в інших,

переважно вітчизняних банках. Показники ліквідності наразі перевищують нормативні значення, встановлені НБУ. Значення показника швидкої ліквідності, який характеризує здатність розраховуватись за поточними зобов'язаннями, є високим.

Якість активів АТ «Ідея Банк» задовільна, проте, зважаючи на ризики, які приймає Банк в поточних умовах, вірогідність її погіршення є високою. Ситуація пом'якшується незначним обсягом активних операцій з пов'язаними з Банком особами та високими показниками ефективності діяльності.

Обсяг операцій з пов'язаними сторонами як пасивних, так і активних, незначний.

Співвідношення обсягу загальних адміністративних витрат до обсягу валового доходу протягом аналізованого періоду було прийнятним, а ефективність діяльності – високою. Банк формував резерви на покриття збитків від зменшення корисності активів та впродовж 2021 року й січня-липня 2022 року мав позитивний фінансовий результат. Суттєве зростання обсягу відрахувань на формування резервів (за підсумками минулого року перевищували 74% витрат, проти 38% за підсумками 2021 року), зумовлювало від'ємне значення фінансового результату починаючи з серпня.

АТ «Ідея Банк» має запас міцності за більшістю економічних нормативів НБУ. Разом з тим, у I півріччі минулого року Банк допускав порушення показників ліквідності. Враховуючи збереження складної економічної ситуації та часті зміни вимог банківського законодавства, контроль за ризиками є актуальним для Банку. АТ «Ідея Банк» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності Банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази. Наразі Банк має підвищену чутливість до кредитного ризику та ризику ліквідності, чутливість до інших індивідуальних ризиків є помірною або низькою.

Стратегія розвитку АТ «Ідея Банк» спрямована на підтримку високоефективної бізнес-моделі в умовах кризового та післякризового впливу пандемії коронавірусу COVID-19. Банк ставить за мету утримання позицій лідера в роздрібному сегменті банківського ринку України. Основними стратегічними цілями Банку є: підтримання високоефективної бізнес-моделі, підвищення стійкості Банку, забезпечення достатнього рівня капіталізації, укріplення бренду Банку, розвиток мобільного цифрового банку O.Bank, фокусування на покращенні та зниженні ризик-профілю Банку.

Важливим стратегічним напрямком роботи Банку буде залишатися підвищення якості обслуговування клієнтів, забезпечення їх доступними продуктами та зручними сервісами. Продовження розвитку цифрового банку O.Bank буде забезпечувати можливість розширення географії доступу клієнтів до послуг Банку, збільшувати клієнтську базу, дасть можливість створювати та надавати клієнтам нові швидкі, прості та зручні в користуванні продукти та сервіси.

Разом з тим, суттєвий вплив на діяльність Банку та на Стратегію його розвитку матимуть військові дії, які з 24 лютого минулого року тривають на території України. Терористичні атаки країни-агресора на об'єкти української енергетичної інфраструктури, руйнування та знищення інфраструктури населених пунктів, втрата підприємств та організацій, розрив ланцюгів поставок та втрати робочої сили через участь у обороні країни та вимушенну міграцію, у т. ч. й в інші країни, скорочення посівних площ та труднощі з проведенням посівної кампанії створюють умови для дефіциту товарів, зменшення реальних доходів, підвищення інфляції й зниження платоспроможності позичальників та, відповідно, негативно впливатимуть на якість активів. Певною мірою негативний тиск на економіку країни може зменшити нерівномірний вплив війни на суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності. Найбільш постраждали підприємства сфери послуг. Водночас деякі сектори в умовах воєнного стану переорієнтувалися на виробництво продукції для потреб захисту країни, серед них: харчова та текстильна промисловості, машинобудування, виробництво будівельних матеріалів тощо. Разом з тим, військові дії в Україні вже спровокували скорочення світової торгівлі, а також підвищення цін на енергоносії та продукти, що обов'язково негативно відобразиться на перспективах глобальної економіки. Наразі актуальним залишається ризик подальшого подорожчання продовольства у світі та триваліша й більш висока світова інфляція, що може створювати тиск на внутрішнє ціноутворення в Україні. Економічна стабільність та відновлення економіки України, значною мірою залежатиме від тривалості збройної агресії, швидкості деокупації територій та подальшої підтримки міжнародної спільноти й партнерів.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг АТ «Ідея Банк» підтверджено на рівні uaAA з прогнозом «негативний» та збереженням у Контрольному списку.

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Додатки

